

DUNA-IPOLY NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG	
Budapest	
Dátum: 2008 MÁRC 11.	Vezető: [üres]
Kutatás címe: [üres]	1061/2008
Előzetes: 1392/2007	Ugyanlappal: Juleász Munk.

JELENTÉS

A BEKEY IMRE GÁBOR BARLANGKUTATÓ CSOPORT 2007. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

2008
Lj. L.
2008.03.14.

FELTÁRÓ ÉS ÁLLAGVÉDELMI TEVÉKENYSÉG

Kutatócsoportunk 2007. év folyamán a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 513/2/2003 és 509/2/2003. sz. engedélyei alapján végezte a **Pálvölgyi-Mátyáshegyi-barlangrendszer** (kat. sz.: 4762/2) feltáró kutatását. Összesen 2 ponton végeztünk bontási munkákat az ismert szakaszok mögött feltételezhető további járatok feltárása érdekében.

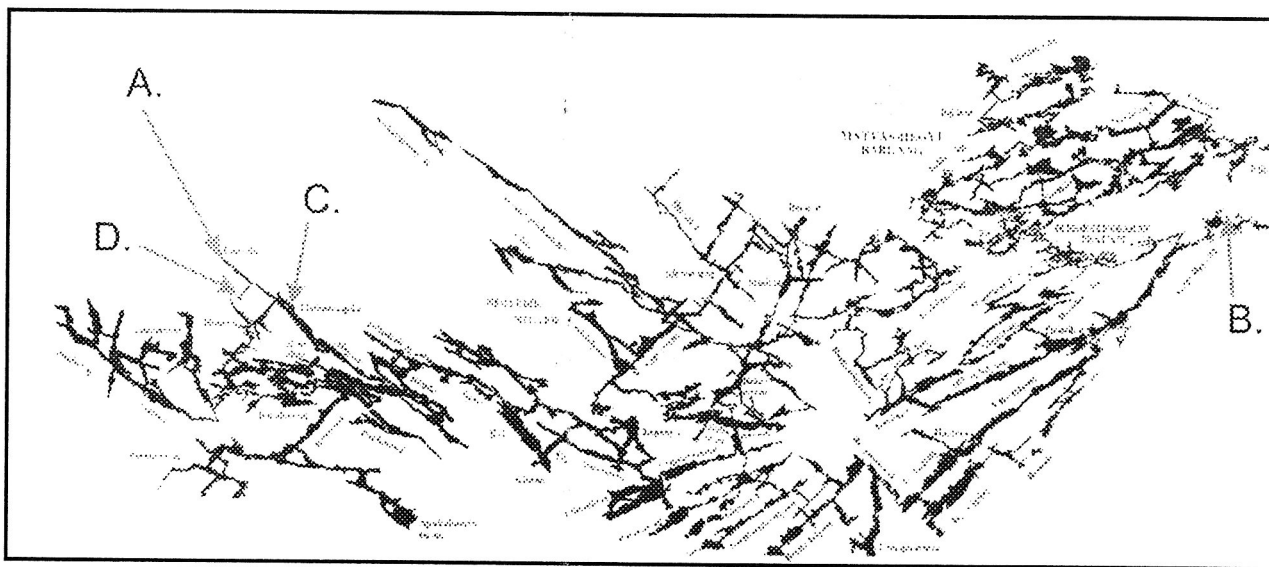
A Pál-völgyi Barlang 2007-os évi feltáró kutatása és térképezése

1. Bevezetés

A Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport a Pál-völgyi barlangban, 2007-ben a barlang két szakaszában végzett feltáró kutatást és dokumentálást. A 2006 évi jelentés továbbkutatási tevékenységek részében foglaltak alapján idei évet a jubileumi szakasz Rányelő térségében (lásd 1. Ábra, A pont) a végpontok átvizsgálásával kezdtük.

2. Jubileumi szakasz Rányelő részének feltárásai és térképezése

A részek dokumentáltsága, az új bejárások alapján szerzett tapasztalataink szerint igen hiányos. Pontos felmérés a részről nem készült a csak térképvázlat foszlányok egynéhány irányadattal találhatók.

**1. Ábra. 2007-ben végzett kutatások helyszínei a Pál-völgyi Barlangban.
(A, B, C, D. pontok jelölik a szövegben hivatkozott helyszíneket.)**

A felméréseket a legutolsó behelyezett fix ponttól kezdtük, amely a Papapottyantó (1. Ábrán C ponttól nyugatra becsatlakozó járat kezdete) felett lévő szög. Ettől a ponttól kezdve vezetett pontos felmérést végeztünk.

A felmérés 1:100-as méretarányban végeztük minden pontnál részleges, illetve domináns pontoknál teljes keresztmetszvény felvételével. A mérést geológuskompasz, Sounto illetve mérőszalag fokív és HILTI lézeres távmérővel végeztük. A lézeres távmérő használat nélkülözhetetlen a keresztmetszvények felmérésénél ugyanis ezen a szakaszon nem ritka a 25-30 méter magas járatszélvény. Sajnos az eszköz gyakori meghibásodása és problémás hozzájárása lassítja a felmérés menetét. A térképezésnél további problémát az jelenti, hogy a végpontok igen távol vannak a bejáratától és ezzel a hétvégére eső leszállások hatásos ideje igen lecsökken.

Mindezekkel egybevetve a térképezés igen effektíven zajlott a gyakori 11-13 órás műszakokban.

A felmérés alatt számos helyen tovább lehetett jutni (lásd 1. Ábra A, valamint 2. Ábra 1, 2 pontok). A hivatalos térképhez képest a felmért és teljesen felrajzolt járatok hossza meghaladja a 234 métert és ebből több mint 63 m a teljesen új szakasz.

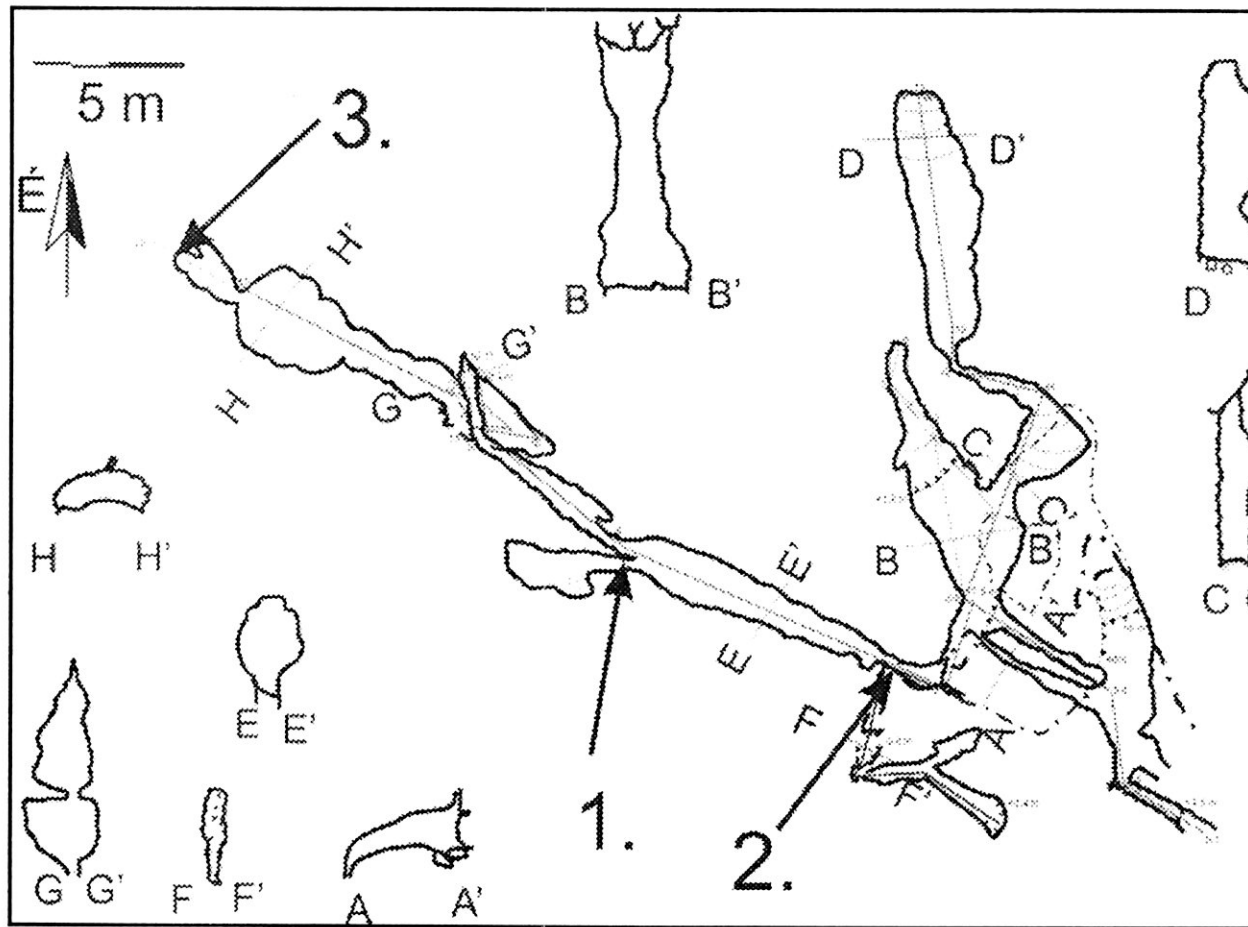
Kronológiai sorrendben az első újonnan feltárt járatok a barlang rányelő kürtő utáni nyugat felé vezető járat szűkületénél kezdődő. Bejutás a kisebb szűkület átbontásával kezdődött (Lásd, 2. Ábra, 1. pont) ábra, amelyben Takácsné Bolner Katalin közlése szerint már járt benne. A szűkület kiszélesedik, majd egy 3m-es visszakanyarodó tereplépcsőn lemászva egy alsóbb járatban folytatódik. Innen kezdődik az ismeretlen szakasz. A járat kúszva majd négykézláb járható. Szépen oldott a főtéje és az oldalfala. A járat alján fekete agyagkitöltés található. A falakon kisebb cseppkövek és nagyon cseppkölefolyások találhatók. A járat vége elszűkült, de tovább lehetett látni benne. A következő hétvégi műszakban egyszeri repesztéssel továbbjutottunk egy kisebb terembe. Azonban a terem főtéje alábukik és a járat vége teljesen feliszapolt, (Lásd 2. Ábra 3 pont). Továbbbontása egyelőre lehetetlen, mivel a kiásott agyag deponálására nincsen lehetőség.

A járat egy jól preformálódott repedés mellett halad, melyben nagy mennyiségű barit és kalcitkristályok találhatóak. Legtöbb helyen jól megfigyelhető, ahogy a barit rátelepült a kalcitra.

A következőleg talált új járatszakasz bejárata a 2. ábra 2. pontján látható a. Itt egy látszólag szűk aknába másztunk le, amelyet kívülről ember számára járhatatlannak véltük. Később kiderült, hogy olyan nagy az akna szelvénye, hogy a traverzálás benne éppen, hogy lehetséges. A falakat erősen nyújtózkodva lehet csak elérni. Ezért neveztük el „PUFI” aknának. Az akna falai szép oldottak és cseppkő illetve helyeken borsókő borítja. Az akna alján vízszintes járatot találtunk, melynek egyik ága elszűkülve, de visszakanyarodik az eddig ismert szakaszba, a másik vége kivezet az ismert rendszerből (Lásd 2. ábra), de sajnos bontása a deponálás miatt nem célszerű.

A felmérés során további pontatlanságokra derült fény a régebbi vázlatokban. A Rányelő rész összekötő (lásd 1. Ábra D pontját) sem irányban sem méretben nem hiteles. A pontos felmérés során tisztázódtak az irányok és az arányok. Az új térképen feltüntetett járaton jól látszik a barlang jellege. A felmérés során további 2 kisebb járatot találtunk. A járatok összhossza nem haladja meg a 25 m-t de a barlang szerteágazó jellegét jól mutatja és a továbbbontási lehetőségeket is felfedi.

A térképezést az elefántcsapdával párhuzamos folyosóban (Őrtorony) folytattuk (Lásd 1. Ábra C pont). A folyosó méretei igen tekintélyesek de eddig semmiféle térkép és dokumentáció nem készült róla. Sajnos a HILTI távmérő meghibásodása miatt a felméréseket fel kellett függesztenünk, mivel nem tudtuk a szelvényeket pontosan meghatározni.

2. Ábra. Új felmérés a Rányelő végponton.
A térkép az 1. Ábra A. pontjából induló járat folytatását ábrázolja.

3. Szépvölgyi Ág kutatása

A további kutatásokat a barlang Szépvölgyi ágában folytattuk. Az ágot 1988-ban fedeztük fel, majd a 90-es években sikerült megtalálni a folytatását. Meglehetősen sok kutatás folyt már a részben de mindig csak a folyosó északi részét vizsgáltuk át keresve az összekötetést a Mátyás-hegyi barlanggal. A mostani kutatásunk célja a dél-délkeleti részek átvizsgálása volt, mivel ezek teljesen új területek felé mutatnak.

A folyosó bejárása és mérések elvégzése után kiderült, hogy a róla készült térkép nem teljesen pontos. A folyosók vízszintes méretei jóval nagyobbak az ábrázoltaknál.

A leglényegesebb új rész a TB szűkület kerülőjázatának megtalálása volt (Lásd 1. ábra. B pontját). A TB szűkület nagyobb emberek számára igen nehezen járható rész. A kerülőjarrattal ez a probléma lényegesen leegyszerűsödik, az átjutás kényelmesebb és rövidebb. A folyosó további részeiben egyelőre nem találtunk kecsegtető végpontot, amely belátható munkával komolyabb eredményre vezetne.

4. Év végi kutatások, jövő évi terv

Az év hátralévő néhány hétvégéin az Örtorony térsége felmérésével folytattuk. Itt a folyosó déli oldalának kimászásával és kötél behelyezésével újabb dokumentálatlan

részekbe érkeztünk. A felmérést nem tudtuk az év végéig befejezni. A 2008-ban az Órtorony járatának teljes felméréssel és átvizsgálásával kezdjük, majd tovább folytatjuk a Jubileumi szakasz pontos felmérését, az Elefánt csapda és az Alagsori folyosó irányába.

Állagvédelmi munkák

A folytattuk Jubileumi-szakaszban az eddigi, földre fektetett műanyag-szalagos kijelölésének cseréjét, és az egyértelműbb karós kijelöléssel váltottuk fel. Átnéztük és szükség szerint javítottuk a Nagykör teljes útvonalkijelölését.

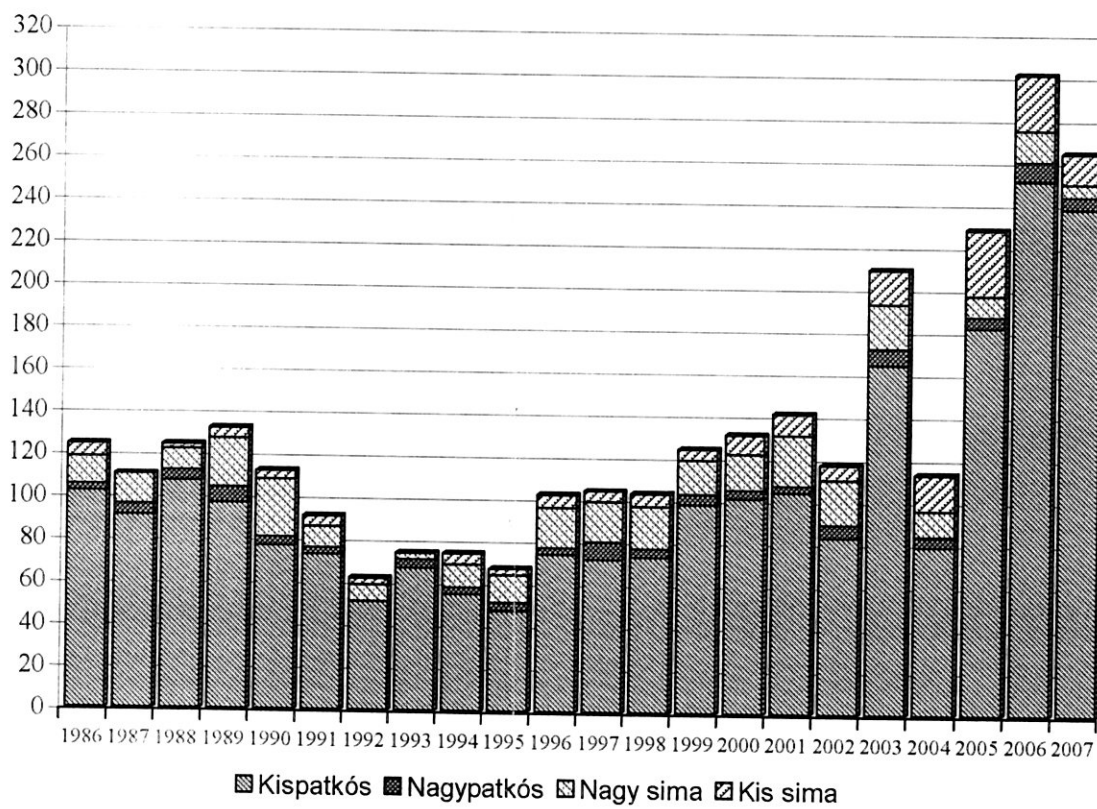
Leszállásaink során a barlangban spontán, vagy illegális behatolásra utaló állapotváltozást az év során sehol sem észleltünk

TUDOMÁNYOS MEGFIGYELÉSEK, VIZSGÁLATOK

A Pál-völgyi-barlang **telelő denevérállományának 2007. évi átfogó felmérését** február 4-én, azaz a korábbi évekkal azonos időszakban végeztük el. A barlang mintegy 7 km hosszúságú „központi” zónájának egyidejű átvizsgálásában 8 brigádban összesen 19 fő működött közre.

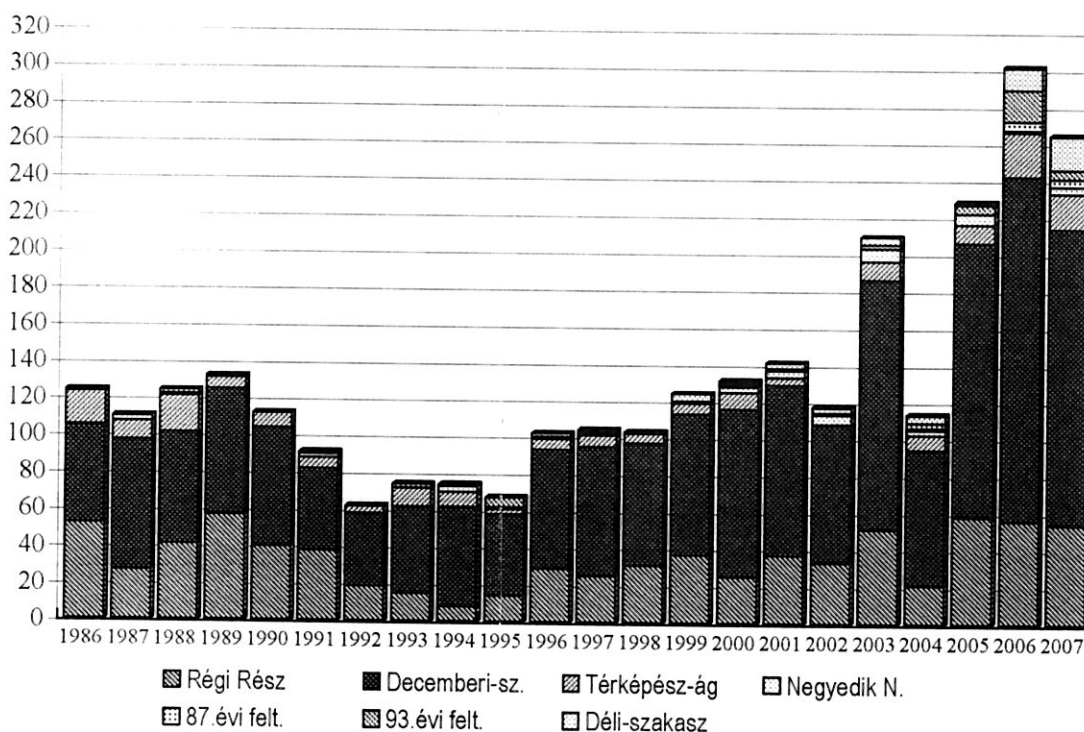
A felmérés a szokatlanul enyhe tél dacára is igen magas példányszámot: összesen 264 denevért eredményezett, ami a tavalyi 301 példányos rekord után az immár 22 esztendő óta átfogó vizsgálat-sorozat második legjobb eredményeként értékelhető. Az állomány faj(csoport)ok szerinti összetételét (1. ábra) tekintve, a kis patkósdenevérek száma (238 db) alig maradt alatta a tavalyinak, feltűnően kevés volt viszont a nagytermetű simaorrú denevér (*Myotis myotis/blythi*). A most regisztrált 6 példányhoz hasonlóan alacsony értékeket csak 1992-1993-ban, 80 alatti (!) összlétszám mellett tapasztaltunk; s ezek sem az eddigi megszokott tanyahelyeken (Hosszú-folyosó, Rádium-terem, Vészkijárat, Előszoba, Nagy Fal) tartózkodtak.

A Pál-völgyi-barlang denevérállományának faj szerinti megoszlása februárban

1. ábra

A Pál-völgyi-barlang denevérállományának területi megoszlása februárban

2. ábra

Az állatok területi megoszlásában (2. ábra) újszerű tapasztalatnak csupán a Déli-szakasz 18 példányos rekordlétszáma minősíthető, ami a Decemberi-szakasz (160 db), a Régi Rész (54 db) és a Térképész-ág (19 db) mögött ez alkalommal a barlang negyedik legnépesebb körzetének bizonyult. Az átfogó számlálással érintett további barlangrészek (Negyedik Negyed, Keleti-zóna, 1993. évi feltárás) regisztrált néhány példány összhangban van azok jellemzően gyér denevér-lakottságára vonatkozó korábbi megfigyeléseinkkel.

DOKUMENTÁCIÓS MUNKÁK

2007. évben is jelentős időt fordítottunk a Pál-völgyi-barlang digitális **fotodokumentálására**;

Térképezési munkáink keretében a Jubileumi-szakaszban feltárt új folyosó felmérését végeztük el.

EGYÉB TEVÉKENYSÉG

A rendszeres hétvégi kutatómunka mellett augusztusban ismét kettő hetes expedíciót szerveztünk Montenegróba, a Kotori-öböl térségébe. A Társulat egyéb rendezvényei közül a jóváfői Szakmai Napokon 11 fő képviselte csoportunkat; ahol előadást tartottunk az augusztusi montenegrói expedíció tapasztalatairól.

Több alkalommal biztosítottunk szakvezetést a Pál-völgyi-barlangba engedélyezett látogatótúrákhoz is.

Budapest, 2007. február 13.

Kiss Attila
csoportvezető, kutatásvezető

Zentay Péter
kutatásvezető-helyettes